Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 9. októbra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Naliehavé prejudiciálne konanie — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Neoprávnené zadržanie — Obvyklý pobyt dieťaťa“

Vo veci C-376/14 PPU,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Supreme Court (Írsko) z 31. júla 2014 a doručený Súdnemu dvoru 7. augusta 2014, ktorý súvisí s konaním:

C.

proti

M.,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (spravodajca) a C. G. Fernlund,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

vzhľadom na žiadosť vnútroštátneho súdu z 31. júla 2014, doručenú Súdnemu dvoru 7. augusta 2014, prejednať návrh na začatie prejudiciálneho konania v naliehavom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vzhľadom na rozhodnutie tretej komory zo 14. augusta 2014 vyhovieť tejto žiadosti,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. septembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— C., v zastúpení: C. Walsh, solicitor, R. Costello, BL, a D. Browne, SC,

— M., v zastúpení: C. Fitzgerald, SC, a K. Kelly, BL,

— francúzska vláda, v zastúpení: F. Gloaguen a F.-X. Bréchot, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: angličtina.

— Európska komisia, v zastúpení: L. Flynn a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí generálneho advokáta,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. ES L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243, ďalej len „nariadenie“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi C. na jednej strane a M. na druhej strane vo veci návratu ich maloletého dieťaťa nachádzajúceho sa v Írsku s jeho matkou, do Francúzska.

Právny rámec

Haagsky dohovor z roku 1980

3 Článok 1 Dohovoru o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí, uzatvoreného 25. októbra 1980 v Haagu (*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 1343, č. 22514, ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“) znie:

„Cieľom tohto dohovoru je

a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržiavané a

…“

4 Článok 3 tohto dohovoru stanovuje:

„Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a

b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.“

5 Článok 12 toho istého dohovoru znie:

„Ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

…“

6 Článok 19 Haagskeho dohovoru z roku 1980 znie takto:

„Rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.“

Právo Únie

7 Odôvodnenie 12 nariadenia stanovuje:

„Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti…“

8 Podľa článku 2 nariadenia:

„Na účely tohto nariadenia:

…

7) pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;

8) pojem ‚nositeľ rodičovských práv a povinností‘ označuje každú osobu, ktorá má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu;

9) pojem ‚opatrovnícke právo‘ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;

…

11) pojem ‚neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie‘ znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak:

a) je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním;

a

b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.“

9 Kapitola II nariadenia stanovuje pravidlá týkajúce sa právomoci a v oddiele 1, ktorý zahŕňa články 3 až 7, obsahuje pravidlá týkajúce sa právomoci v oblasti rozvodu, rozluky a anulovania manželstva, v oddiele 2, ktorý zahŕňa články 8 až 15, obsahuje pravidlá v oblasti rodičovských práv a povinností a v oddiele 3, ktorý zahŕňa články 16 až 20, obsahuje spoločné ustanovenia.

10 Článok 8 nariadenia, nazvaný „Všeobecná právomoc“, stanovuje:

„1. Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“

11 Článok 9 nariadenia, nazvaný „Zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa“, stanovuje v odseku 1:

„Keď sa dieťa oprávnene presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoje obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.“

12 Článok 10 nariadenia, nazvaný „Súdna právomoc v prípadoch únosu dieťaťa“, stanovuje, že v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom dieťa malo obvyklý pobyt bezprostredne pred svojím neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, pokiaľ sú splnené podmienky, ktoré stanovuje.

13 Článok 11 nariadenia, nazvaný „Návrat dieťaťa“, stanovuje v odseku 1:

„Keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru [z roku 1980], aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.“

14 Podľa článku 12 nariadenia s názvom „Dohoda o právomoci“:

„1. Súdy členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu

a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

2. Právomoc založená podľa odseku 1 zanikne, akonáhle:

a) rozsudok o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva sa stal právoplatným;

b) v prípade, že k dátumu uvedenému v písm. a) sa konanie o rodičovských právach a povinnostiach neskončilo, rozsudok v tomto konaní sa stáva právoplatným;

c) konania uvedené v písm. a) a b) sa skončili z iného dôvodu.

3. Súdy členského štátu majú takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností aj v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1, ak:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

…“

15 Článok 19 nariadenia, nazvaný „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“, stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania týkajúce sa rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

…“

16 Kapitola III nariadenia obsahuje pravidlá týkajúce sa uznávania rozhodnutí vydaných v členskom štáte v ostatných členských štátoch a výkonu týchto rozhodnutí. Článok 24 nariadenia, obsiahnutý v oddiele 1 tejto kapitoly, týkajúcom sa uznávania, nazvaný „Zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu“, stanovuje:

„Právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať. Kritériá, na ktorých sa založila právomoc podľa článkov 3 až 14, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článkov 22 písm. a) a 23 písm. a).“

17 Článok 28 nariadenia, obsiahnutý v oddiele 2 kapitoly III, týkajúcom sa návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, stanovuje v odseku 1:

„Rozsudok o výkone rodičovských práv a povinností k dieťaťu vydaný v členskom štáte, ktorý je vykonateľný v tomto členskom štáte a ktorý bol doručený, sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka.“

Írske právo

18 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že zákon o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991 (Child Abduction and Enforcement of Custody Orders Act 1991), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991“), zabezpečil účinnosť Haagskeho dohovoru z roku 1980 v írskom práve. Tento zákon bol zmenený nariadením z roku 2005 – Európske spoločenstvá (rozsudky v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností) [European Communities (Judgments in Matrimonial Matters and Matters of Parental Responsibility) Regulations 2005] s cieľom zohľadniť nariadenie vo veciach upravených Haagskym dohovorom z roku 1980, ktoré vznikali medzi členskými štátmi.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 C., francúzsky štátny príslušník, a M., britská štátna príslušníčka, sa zosobášili vo Francúzsku 24. mája 2008. Z ich zväzku sa takisto narodilo vo Francúzsku 14. júla 2008 dieťa. Vzťahy medzi rodičmi sa však rýchlo zhoršovali, a tak M. podala 17. novembra 2008 žiadosť o rozvod. Na návrh otca aj matky boli mnohé konania týkajúce sa dieťaťa začaté vo Francúzsku a to tak pred vydaním rozsudku o rozvode a pred tým, ako sa otec sa obrátil na High Court (krajský súd, Írsko) so žiadosťou o návrat dieťaťa do Francúzska, ako aj potom. Na účely odpovede na otázky položené vnútroštátnym súdom je relevantný len rozsudok o rozvode, ako aj skutkové okolnosti a konania po jeho vydaní.

Rozsudok o rozvode, skutkové okolnosti a následné súdne konania

20 Rozvod z viny oboch manželov bol vyhlásený zo strany Tribunal de grande instance d'Angoulême (okresný súd v Angoulême, Francúzsko) rozsudkom z 2. apríla 2012 (ďalej len „rozsudok z 2. apríla 2012"). Tento rozsudok stanovil, že rozvod manželov nadobudol účinnosť k 7. aprílu 2009, pričom rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k dieťaťu majú vykonávať spoločne obaja rodičia, obvyklý pobyt dieťaťa má byť od 7. júla 2012 u matky a upravil právo styku a ubytovania v prospech otca v prípade nezhody medzi účastníkmi konania, a ďalej stanovil rôzne vykonávacie pravidlá podľa toho, či matka bude mať pobyt vo Francúzsku alebo opustí francúzske územie, aby išla žiť do Írska. Tento rozsudok spresnil, že matka je oprávnená „zriadiť si bydlisko v Írsku" a vo výroku pripomína, že je „v prípade ustanovení týkajúcich sa dieťaťa zo zákona predbežne vykonateľný".

21 Dňa 23. apríla 2012 C. podal odvolanie proti tomuto rozsudku, pričom obmedzil svoje odvolanie na opatrenia týkajúce sa dieťaťa a jeho povinnosť vyplácať určitú sumu M. ako zálohu na jej časť spoločného majetku. Dňa 5. júla 2012 prvý predseda Cour d'appel de Bordeaux (Odvolací súd v Bordeaux, Francúzsko) zamietol jeho návrh na zastavenie predbežného výkonu uvedeného rozsudku.

22 Dňa 12. júla 2012 M. odišla do Írska s dieťaťom, kde doteraz bývajú. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania M. nesplnila svoje povinnosti stanovené rozsudkom z 2. apríla 2012 týkajúce sa práva styku a ubytovania otca.

23 Rozsudkom z 5. marca 2013 Cour d'appel de Bordeaux zmenil rozsudok z 2. apríla 2012, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa bydliska dieťaťa, práva styku a na ubytovanie a zaplatenia zálohy na časť spoločného majetku. Bydlisko dieťaťa stanovil v mieste bydliska otca a stanovil právo styku a na ubytovanie v prospech matky.

24 Dňa 31. marca 2013 sa C., odvolávajúc sa najmä na skutočnosť, že M. odmieta odovzdať dieťa, obrátil na súd pre rodinné veci, a to na Tribunal de grande instance de Niort (okresný súd v Niorte, Francúzsko) návrh, aby sa rodičovské práva a povinnosti previedli výlučne na neho, aby bol nariadený návrat dieťaťa do jeho bydliska pod hrozbou penále a aby sa zakázalo premiestnenie dieťaťa z francúzskeho územia bez povolenia otca. Dňa 10. júla 2013 súd pre rodinné veci, teda Tribunal de grande instance de Niort, vyhovel návrhom C.

25 Dňa 18. decembra 2013 C. požiadal High Court, aby na základe článku 28 nariadenia vyhlásil rozsudok z 5. marca 2013, vydaný Cour d'appel de Bordeaux, za vykonateľný. Tomuto návrhu sa vyhovelo, ale M., ktorá podala 7. januára 2014 kasačný opravný prostriedok proti tomuto rozsudku, o ktorom teraz koná Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), požiadala 9. mája 2014 High Court, aby pozastavil vykonávacie konanie.

Rozsudok High Court a návrh na začatie prejudiciálneho konania

26 Dňa 29. mája 2013 sa C. obrátil na High Court s návrhom, aby tento súd na základe článku 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980, článkov 10 a 11 nariadenia a na základe zákona o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991, nariadil návrat dieťaťa do Francúzska a vyhlásil, že matka dieťa držala v Írsku neoprávnene.

27 Rozsudkom z 13. augusta 2013 High Court zamietol tieto návrhy, pričom v podstate uviedol, že premiestnenie dieťaťa do Írska bolo zákonné, keďže k nemu došlo na základe rozsudku francúzskeho súdu povoľujúceho toto premiestnenie, že návrh na pozastavenie predbežného výkonu rozsudku z 2. apríla 2012 bol zamietnutý, že tento rozsudok bol konečným rozhodnutím vo veci, keďže nebol ani uznesením o nariadení predbežných opatrení, ani dočasným alebo predbežným rozhodnutím, a že nebol zmenený v lehote troch mesiacov uvedenej v článku 9 nariadenia. Vyvodil z toho, že obvyklý pobyt dieťaťa nie je závislý na skutočnosti, že C. podal proti tomuto rozsudku odvolanie, a že riešenie sporu, ktorý prejednáva, záleží predovšetkým na posúdení skutkových otázok, keďže nič v pojme „obvyklý pobyt“ nebráni tomu, aby bolo toto bydlisko zmenené, a nariadenie napokon počíta so situáciou, keď k takejto zmene dôjde pred prenesením súdnej právomoci. Vzhľadom na skutkové okolnosti dospel k záveru, že dieťa malo v predmetnom prípade svoj obvyklý pobyt v Írsku od okamihu, keď ho matka vzala do tohto členského štátu s úmyslom sa tam usadiť.

28 C. podal odvolanie proti tomuto rozsudku 10. októbra 2013, pričom najmä tvrdil, že skutočnosť, že premiestnenie dieťaťa do Írska bolo zákonné, neznamená, že jeho obvyklý pobyt sa zmenil, že zákonné premiestnenie nevylučuje neoprávnené zadržanie, že rozsudok z 2. apríla 2012 bol predbežne vykonateľný, a teda dočasný, zatiaľ čo proti nemu podané odvolanie bolo stále v konaní, že matka neuviedla pred francúzskymi súdmi, že má v úmysle starať sa o dieťa v Írsku, že nikdy nespochybnila právomoc francúzskych súdov, ani neuviedla, že došlo k zmene obvyklého pobytu dieťaťa, že jednoznačným zámerom týchto súdov je ponechať si právomoc v súvislosti s opatrovníckym právom, že írske súdy sú viazané rozhodnutiami francúzskych súdov, ktoré začali konať ako prvé a sú aj naďalej príslušné rozhodovať o starostlivosti o dieťa, a napokon, že High Court vyložil článok 9 nariadenia nesprávne.

29 V odpovedi na tieto tvrdenia M. najmä uvádza, že obvyklý pobyt dieťaťa treba skúmať z faktického hľadiska a že v danom prípade sa toto bydlisko po premiestnení dieťaťa do Írska zmenilo, a to v súlade s rozsudkom z 2. apríla 2012, ktorý jej umožňoval, aby určila miesto bydliska dieťaťa sama, takže nedošlo k žiadnemu porušeniu opatrovníckeho práva. Povaha tohto rozsudku ani proti nemu podané odvolanie podľa nej takejto faktickej zmene bydliska nebráni. V súvislosti s pojmom „obvyklý pobyt“ odkazuje na rozsudky Súdneho dvora A (C-523/07, EU:C:2009:225) a Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829).

30 Vnútroštátny súd uvádza, že v spore vo veci samej vznikajú otázky výkladu článkov 2, 12, 19 a 24 nariadenia. Poukazuje na to, že francúzske súdy v zmysle nariadenia začali konať ako prvé, že obidvaja rodičia v dobe začatia konania jednoznačne uznali ich právomoc a že tieto súdy tvrdia, že majú vo veci rodičovských práv a povinností i naďalej právomoc napriek tomu, že dieťa sa nachádza v Írsku. Pokiaľ to tak je, zadržiavala matka podľa uvedeného súdu dieťa neoprávnene od okamihu prvého porušenia práva na styk s dieťaťom a práva na ubytovanie, stanovených rozsudkom z 2. apríla 2012. Kladie si teda otázku, či táto právomoc vzhľadom na ustanovenia článku 12 ods. 2 písm. b) alebo článku 12 ods. 3 písm. a) a b) nariadenia skončila, alebo nie. Podľa jeho názoru sa použije článok 19 ods. 2 nariadenia.

31 Uvedený súd takisto uvádza, odkazujúc na rozsudky A (EU:C:2009:225) a Mercredi (EU:C:2010:829), že pojem obvyklý pobyt, ktorý nariadenie nedefinuje, je vždy skutkovou otázkou a že treba zohľadniť najmä podmienky a dôvody pobytu na území dotknutého členského štátu. Treba sa teda zaoberať otázkou, či bola zachovaná právomoc francúzskych súdov, alebo či matka a dieťa boli z hľadiska práva Únie oprávnené získať obvyklý pobyt v Írsku.

32 Za týchto okolností Supreme Court (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni existencia konania o opatrovníckom práve k dieťaťu vo Francúzsku, vzhľadom na okolnosti tohto prípadu, tomu, aby dieťa nadobudlo obvyklý pobyt v Írsku?

2. Má otec alebo francúzske súdy aj naďalej opatrovnícke právo k dieťaťu, v dôsledku čoho by bolo dieťa zadržiavané v Írsku neoprávnene?

3. Majú írske súdy právomoc rozhodovať o otázke obvyklého pobytu dieťaťa, ak má dieťa od júla 2012 pobyt v Írsku a v danom čase nebolo jeho premiestnenie do Írska v rozpore s francúzskym právom?“

O naliehavom konaní

33 Supreme Court požiadal, aby sa návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednal v naliehavom prejudiciálnom konaní stanovenom v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z dôvodu, že odôvodnenie 17 nariadenia uvádza, že v prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania dieťaťa sa má bez odkladu dosiahnuť jeho návrat.

34 V tejto súvislosti treba v prvom rade konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia, ktoré bolo prijaté najmä na základe článku 61 písm. c) ES, teraz článok 67 ZFEÚ, ktorý sa nachádza v hlave V tretej časti Zmluvy o FEÚ, týkajúcej sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, takže uvedený návrh na začatie prejudiciálneho konania patrí do pôsobnosti naliehavého prejudiciálneho konania definovaného v článku 107 rokovacieho poriadku.

35 V druhom rade z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že hoci rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k dieťaťu majú podľa rozsudku z 2. apríla 2012 vykonávať spoločne obaja rodičia, že otcovi bolo týmto rozsudkom priznané právo styku a ubytovania a že rozsudok Cour d’appel de Bordeaux z 5. marca 2013 uvedený rozsudok čiastočne zmenil a stanovil pobyt dieťaťa v mieste bydliska otca, otec je zbavený pravidelného kontaktu so svojím dieťaťom, ktoré má dnes šesť rokov, od jeho premiestnenia do Írska 12. júla 2012. Návrh na začatie prejudiciálneho konania formulovaný v rámci sporu, ktorého predmetom je žiadosť o návrat dieťaťa do Francúzska, podaná otcom a keďže odpovede na položené otázky sú rozhodujúce na riešenie tohto sporu, omeškanie pri riešení tohto sporu by mohlo poškodiť obnovu vzťahov medzi dieťaťom a otcom a v prípade návratu do Francúzska narušiť integráciu dieťaťa v jeho novom rodinnom a sociálnom prostredí.

36 Za týchto podmienok na návrh sudcu spravodajcu tretia komora Súdneho dvora po vypočutí generálneho advokáta vyhovela žiadosti vnútroštátneho súdu prejednať návrh na začatie prejudiciálneho konania v rámci naliehavého konania.

O prejudiciálnych otázkach

O relevantných ustanoveniach nariadenia

37 V prvom rade treba poznamenať, že nie je žiadna kolízia alebo riziko kolízie právomocí medzi francúzskymi a írskymi súdmi v spore vo veci samej, takže ustanovenia článkov 12 a 19 nariadenia, na ktoré poukazuje vnútroštátny súd, nie sú relevantné na riešenie tohto sporu.

38 Je totiž nesporné jednak, že dieťa malo obvyklý pobyt vo Francúzsku v okamihu, keď Tribunal de grande instance d'Angoulême a Cour d'appel de Bordeaux začali vo veci konať, takže podľa článku 8 nariadenia tieto súdy mali právomoc rozhodnúť o ustanoveniach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností.

39 Na druhej strane treba konštatovať, že High Court dostal 29. mája 2013 žiadosť o návrat dieťaťa do Francúzska na základe článku 12 Haagskeho dohovoru z roku 1980, článkov 10 a 11 nariadenia a zákona o únosoch detí a o výkone rozhodnutí o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti z roku 1991.

40 Takáto žaloba, ktorej predmetom je vrátenie dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte, do členského štátu pôvodu, sa netýka vecne rodičovských práv a povinností, a teda nemá rovnaký predmet ani príčinu ako žaloba o rozhodnutie o týchto právach a povinnostiach (pozri rozsudok Purrucker, C-296/10, EU:C:2010:665, bod 68). Okrem toho podľa článku 19 Haagskeho dohovoru z roku 1980 nemá rozhodnutie o návrate vydané v rámci uvedeného dohovoru dosah na vecnú úpravu opatrovníckeho práva. Medzi takýmito žalobami teda nemôže existovať prekážka litispendencie.

41 Treba dodať, že článok 10 nariadenia sa tiež neuplatní vo veci samej, keďže táto vec sa netýka vecnej úpravy rodičovských práv a povinností.

42 V druhom rade treba konštatovať, že na riešenie sporu vo veci samej nie sú relevantné ani ustanovenia článku 9 nariadenia, na ktorý odkazuje High Court vo svojom rozsudku z 13. augusta 2013 a ktorý sa týka zachovania právomoci súdov členského štátu bývalého obvyklého pobytu dieťaťa počas určitého obdobia, pokiaľ ide o právo styku, ani ustanovenia článku 24 nariadenia, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd a ktorý sa uvádza v kapitole III nariadenia, oddiele I týkajúcom sa uznávania rozhodnutí vydaných v členskom štáte. Ako totiž vyplýva z predchádzajúcich konštatovaní, spor vo veci samej nevedie k otázke právomoci rozhodnúť o práve styku, ani otázke uznania rozhodnutia francúzskeho súdu v Írsku.

43 V treťom rade treba uviesť, že sú naopak relevantné článok 2 bod 11 nariadenia, ktorý definuje pojem „neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa“, ako aj článok 11 nariadenia, ktorý dopĺňa ustanovenia Haagskeho dohovoru z roku 1980 a uplatňuje sa, keď tak ako vo veci samej, súd Európskej únie dostane na základe tohto dohovoru žiadosť o návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte, do členského štátu.

O prvej a tretej otázke

44 Na úvod treba zdôrazniť, že vo veci samej bolo dieťa premiestnené z Francúzska do Írska zákonným spôsobom, po vydaní rozsudku z 2. apríla 2012, ktorý stanovil obvyklý pobyt dieťaťa v mieste bydliska matky a povolil jej „zradiť si bydlisko v Írsku“. Tento rozsudok, ako uviedla francúzska vláda v odpovedi na žiadosť o spresnenie, zaslanú Súdnym dvorom a na pojednávaní, nemal právnu silu rozhodnutej veci, pretože bolo možné proti nemu podať odvolanie, ale jeho ustanovenia týkajúce sa dieťaťa boli predbežne vykonateľné. Uvedený rozsudok, ktorý bol napadnutý odvolaním pred premiestnením dieťaťa, bol zmenený, približne osem mesiacov po premiestnení dieťaťa do Írska, rozsudkom Cour d'appel de Bordeaux z 5. marca 2013, ktorý stanovil miesto pobytu dieťaťa v bydlisku jeho otca vo Francúzsku. Tento rozsudok, proti ktorému M. podala kasačný opravný prostriedok, je podľa informácií od francúzskej vlády, vykonateľný a má právnu silu rozhodnutej veci, keďže kasačný opravný prostriedok nemá vo francúzskom práve odkladný účinok.

45 Preto vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 37 až 43 tohto rozsudku sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou prvou a treťou otázkou v podstate pýta, či sa článok 2 bod 11 a článok 11 nariadenia majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade

s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim miesto pobytu dieťaťa v bydlisku rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, súd členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené, na ktorý bola podaná žiadosť o návrat dieťaťa, musí overiť, vykonajúc posúdenie všetkých konkrétnych okolností predmetného prípadu, či dieťa malo ešte svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred údajným neoprávneným zadržaním.

46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa definície neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, uvedenej v článku 2 bode 11 nariadenia v znení veľmi podobnom so znením článku 3 Haagskeho dohovoru z roku 1980, na to, aby sa premiestnenie alebo zadržanie považovalo za neoprávnené v zmysle nariadenia, musí k nemu dôjsť v rozpore s opatrovníckym právom vyplývajúcim z rozsudku, zo zákona alebo dohody, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním.

47 Z tejto definície vyplýva, že existencia neoprávneného premiestnenia alebo zadržania v zmysle článku 2 bodu 11 nariadenia predpokladá, že dieťa malo svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred jeho premiestnením alebo zadržaním a vyplýva z porušenia opatrovníckeho práva prideleného podľa právnej úpravy tohto členského štátu.

48 Pokiaľ ide o článok 11 ods. 1 nariadenia, ten stanovuje, že odseky 2 až 8 tohto článku sa uplatňujú, keď osoba s opatrovníckym právom podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané v „inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním“. Z toho vyplýva, že o takýto prípad nejde, keď dieťa nemalo svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred jeho premiestnením alebo zadržaním.

49 V dôsledku toho vyplýva tak z článku 2 bodu 11, ako aj článku 11 ods. 1 nariadenia, že tento posledný uvedený článok sa môže uplatniť na účely vyhovenia žiadosti o návrat len vtedy, ak dieťa malo bezprostredne pred údajným neoprávneným zadržaním svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu.

50 Pokiaľ ide o pojem „obvyklý pobyt“, Súdny dvor už v rámci výkladu článku 8 nariadenia v rozsudku A (EU:C:2009:225) a článkov 8 a 10 nariadenia v rozsudku Mercredi (EU:C:2010:829) konštatoval, že nariadenie neobsahuje žiadnu definíciu tohto pojmu, a dospel k záveru, že zmysel a rozsah tohto pojmu sa musia určiť najmä s ohľadom na cieľ vyplývajúci z odôvodnenia 12 nariadenia, podľa ktorého ním stanovené kritériá právomoci sú konštruované tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, a najmä kritériu blízkosti (rozsudky A, EU:C:2009:225, body 31 a 35, ako aj Mercredi, EU:C:2010:829, body 44 a 46).

51 V týchto rozsudkoch Súdny dvor takisto rozhodol, že je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, a zohľadnil pritom všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu (rozsudky A, EU:C:2009:225, body 37 a 44, ako aj Mercredi, EU:C:2010:829, body 47 a 56). V tejto súvislosti uviedol, že okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v členskom štáte musia byť zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých možno vyvodiť, že táto prítomnosť vôbec nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt dieťaťa zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia (rozsudky A, EU:C:2009:225, body 38 a 44, ako aj Mercredi, EU:C:2010:829, body 47, 49 a 56).

52 Súdny dvor spresnil, že na tieto účely sa musia zohľadniť najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovania rodiny do tohto štátu, štátna príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti a rodinné a sociálne väzby dieťaťa v danom štáte (rozsudky A, EU:C:2009:225, body 39 a 44, ako aj Mercredi, EU:C:2010:829, body 48, 49 a 56). Takisto uviedol, že zámer rodičov alebo jedného z rodičov usadiť sa s dieťaťom v inom členskom

štáte, ktorý sa prejaví určitými hmatateľnými krokmi, ako sú kúpa alebo nájom bytu v tomto členskom štáte, môže byť ukazovateľom zmeny obvyklého pobytu dieťaťa (pozri rozsudky A, EU:C:2009:225, body 40 a 44, ako aj Mercredi, EU:C:2010:829, bod 50).

53 Okrem toho v bodoch 51 až 56 rozsudku Mercredi (EU:C:2010:829) Súdny dvor rozhodol, že dĺžka pobytu môže byť len indíciou v rámci posúdenia všetkých osobitných skutkových okolností predmetného prípadu, a spresnil prvky, ktoré treba zohľadniť najmä pri nízkom veku dieťaťa.

54 Pojem „obvyklý pobyt“ dieťaťa nachádzajúci sa v článku 2 bode 11 a článku 11 nariadenia nemôže mať iný obsah, ako je obsah výslovne stanovený vo vyššie uvedených rozsudkoch, pokiaľ ide o články 8 a 10 nariadenia. Preto z úvah uvedených v bodoch 46 až 53 tohto rozsudku vyplýva, že súdu členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené, na ktorý bola podaná žiadosť o návrat založená na Haagskom dohovore z roku 1980 a článku 11 nariadenia, prináleží overiť, či dieťa malo svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred údajným neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, zohľadniac pritom všetky osobitné skutkové okolnosti predmetného prípadu, podľa kritérií posúdenia stanovených v týchto rozsudkoch.

55 Pri skúmaní najmä dôvodov pobytu dieťaťa v členskom štáte, kam bolo premiestnené, a zámeru rodiča, ktorý k tomu viedol, treba za takých okolností, o aké ide vo veci samej, zohľadniť skutočnosť, že súdne rozhodnutie povoľujúce premiestnenie môže byť predbežne vykonané a že bolo napadnuté odvolaním. Tieto prvky totiž nesvedčia v prospech konštatovania zmeny obvyklého pobytu dieťaťa, keďže uvedené rozhodnutie má predbežnú povahu a tento rodič si v čase premiestnenia nemohol byť istý, že pobyt v tomto členskom štáte nebude dočasný.

56 Vzhľadom na potrebu zabezpečiť ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa treba tieto okolnosti v rámci posúdenia všetkých konkrétnych okolností daného prípadu vyvážiť inými skutkovými okolnosťami, ktoré môžu preukázať určitú integráciu dieťaťa v sociálnom a rodinnom prostredí od jeho premiestnenia, takými, aké sú uvedené v bode 52 tohto rozsudku, a najmä čas uplynutý medzi týmto premiestnením a súdnym rozhodnutím zrušujúcim rozhodnutie prvého stupňa a stanovujúcim pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu. Na druhej strane čas uplynutý od tohto rozhodnutia nemôže byť v žiadnom prípade zohľadnený.

57 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba odpovedať na prvú a tretiu otázku tak, že článok 2 bod 11 a článok 11 nariadenia sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, súd členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené, na ktorý bola podaná žiadosť o návrat dieťaťa, musí overiť, pričom vykoná posúdenie všetkých konkrétnych okolností predmetného prípadu, či dieťa malo ešte svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred údajným neoprávneným zadržaním. V rámci tohto posúdenia treba zohľadniť skutočnosť, že súdne rozhodnutie povoľujúce premiestnenie mohlo byť predbežne vykonané a bolo proti nemu podané odvolanie.

O druhej otázke

58 Francúzska vláda a Komisia sa domnievajú, že prípustnosť druhej otázky je sporná, keďže sa týka výkladu Haagskeho dohovoru z roku 1980, ale treba konštatovať, ako uviedol generálny advokát v bodoch 54 až 57 svojho stanoviska, že vzhľadom na to, že nariadenie preberá v niektorých zo svojich ustanovení znenie uvedeného dohovoru alebo naň odkazuje, je požadovaný výklad nevyhnutný na jednotné uplatňovanie nariadenia a uvedeného dohovoru v rámci Únie a nezdá sa byť pre riešenie sporu vo veci samej irelevantný (pozri v tomto zmysle rozsudok MCB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, body 32 až 37).

59 Na úvod, pokiaľ ide o vec samu, treba uviesť po prvé, že francúzska vláda na pojednávaní uviedla, že súd nemôže byť podľa francúzskeho práva nositeľom opatrovníckeho práva.

60 Po druhé, keďže sa zdá, že vnútroštátny súd spojil otázku právomoci francúzskych súdov na rozhodnutie o opatrovníckom práve k dieťaťu a otázku neoprávnenosti zadržania, treba konštatovať, že ako bolo uvedené v bode 38 tohto rozsudku, Cour d'appel de Bordeaux mal právomoc podľa článku 8 nariadenia, keď rozsudkom z 5. marca 2013 stanovil pobyt dieťaťa v mieste bydliska otca. To však nemá vplyv na to, či zadržanie dieťaťa je v zmysle nariadenia neoprávnené, keďže jeho protiprávny charakter nevyplýva zo samotnej právomoci súdov členského štátu pôvodu, ale, ako to bolo konštatované v bode 47 tohto rozsudku, z porušenia opatrovníckeho práva priznaného podľa právnych predpisov členského štátu pôvodu.

61 Po tretie treba zdôrazniť, že článok 2 bod 11 nariadenia nezahŕňa v definícii „neoprávneného premiestnenia alebo zadržania" porušenie práva styku a na ubytovanie.

62 Za týchto podmienok sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou druhou otázkou v podstate pýta, či sa má nariadenie vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim miesto pobytu dieťaťa v bydlisku rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, zadržanie dieťaťa v tomto členskom štáte po vydaní tohto druhého rozhodnutia je neoprávnené, takže sa uplatní článok 11 nariadenia.

63 V tejto súvislosti stačí konštatovať, že porušením opatrovníckeho práva v zmysle nariadenia je zadržanie dieťaťa v členskom štáte pôvodu po vydaní súdneho rozhodnutia v tomto členskom štáte, stanovujúceho pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v uvedenom členskom štáte, keďže opatrovnícke právo obsahuje podľa článku 2 bodu 9 nariadenia právo rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa. Preto zadržanie dieťaťa v rozpore s takýmto rozhodnutím je neoprávnené v zmysle nariadenia. Článok 11 tohto nariadenia sa má teda uplatniť, keď dieťa malo bezprostredne pred týmto zadržaním svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu.

64 Ak sa konštatuje, že táto podmienka pobytu nie je splnená, rozhodnutie zamietajúce žiadosť o návrat založené na článku 11 nariadenia, neovplyvňujúce vecnú úpravu opatrovníckeho práva, o ktorom už súd členského štátu pôvodu rozhodol, sa prijme bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatnenie pravidiel týkajúcich sa uznávania a výkonu rozhodnutí vydaných v niektorom členskom štáte stanovených v kapitole III nariadenia.

65 Takto teda vo veci samej zadržanie dieťaťa vo Francúzsku predstavuje porušenie opatrovníckeho práva v zmysle nariadenia, vyplývajúceho z rozsudku z 5. marca 2013 vydaného Cour d'appel de Bordeaux. Dôsledkom toho je, že toto zadržanie je neoprávnené v zmysle nariadenia a že článok 11 tohto nariadenia sa môže uplatniť na účely vyhovenia žiadosti o návrat, ak príslušný írsky súd dospeje k záveru, že dieťa malo bezprostredne pred vydaním tohto rozsudku svoj obvyklý pobyt vo Francúzsku. Ak tento súd naopak dospeje k záveru, že dieťa malo v tomto okamihu svoj obvyklý pobyt v Írsku, jeho rozhodnutie zamietajúce žiadosť o návrat sa prijme bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatnenie pravidiel kapitoly III nariadenia s cieľom dosiahnuť vykonanie uvedeného rozsudku.

66 V tomto poslednom uvedenom prípade treba pripomenúť, že podľa odôvodnenia 21 nariadenia je toto nariadenie založené na koncepcii, na základe ktorej sa uznávanie a výkon rozhodnutí vydaných v členskom štáte má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania sa majú obmedziť na najnutnejšie minimum (rozsudok Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, bod 50).

67 Okolnosť, že obvyklý pobyt dieťaťa sa mohol zmeniť po vydaní rozsudku na prvom stupni v priebehu odvolacieho konania a že túto zmenu prípadne konštatuje súd, na ktorý bola podaná žiadosť o návrat, založená na Haagskom dohovore z roku 1980 a článku 11 nariadenia, nemôže predstavovať prvok, na ktorý by sa mohol odvolávať rodič, ktorý zadržal dieťa v rozpore s opatrovníckym právom, na účely

predĺženia skutkovej situácie vzniknutej jeho neoprávneným správaním a bránenia výkonu rozhodnutia vydaného v členskom štáte pôvodu, týkajúceho sa výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý tam je vykonateľný a bol doručený alebo oznámený. Domnievať sa, že konštatovanie zmeny obvyklého pobytu dieťaťa zo strany súdu, na ktorý bola podaná takáto žiadosť, umožní predĺžiť túto skutkovú situáciu a brániť výkonu takéhoto rozhodnutia, by totiž predstavovalo obchádzanie mechanizmu stanoveného oddielom 2 kapitoly III nariadenia a zbavilo by ho to zmyslu.

68 Takisto v prípade, akým je ten vo veci samej, podanie žaloby proti takému rozhodnutiu vydanému členským štátom pôvodu, týkajúcemu sa výkonu rodičovských práv a povinností nemôže mať dosah na výkon tohto rozhodnutia.

69 V dôsledku všetkého vyššie uvedeného treba odpovedať na druhú otázku tak, že nariadenie sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, zadržanie dieťaťa v tomto členskom štáte po vydaní tohto druhého rozhodnutia je neoprávnené a uplatní sa článok 11 tohto nariadenia, ak platí, že dieťa malo bezprostredne pred týmto zadržaním svoj obvyklý pobyt v uvedenom členskom štáte. Ak naopak platí, že dieťa už nemalo v tomto okamihu obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu, rozhodnutie zamietajúce žiadosť o návrat založené na tomto ustanovení sa prijme bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatnenie pravidiel týkajúcich sa uznávania a výkonu rozhodnutí vydaných v niektorom členskom štáte, stanovených v kapitole III nariadenia.

O trovách

70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 2 bod 11 a článok 11 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, súd členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené, na ktorý bola podaná žiadosť o návrat dieťaťa, musí overiť, pričom vykoná posúdenie všetkých konkrétnych okolností predmetného prípadu, či dieťa malo ešte svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodu bezprostredne pred údajným neoprávneným zadržaním. V rámci tohto posúdenia treba zohľadniť skutočnosť, že súdne rozhodnutie povoľujúce premiestnenie mohlo byť predbežne vykonané a bolo proti nemu podané odvolanie.**

2. **Nariadenie č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade, že k premiestneniu dieťaťa došlo v súlade s predbežne vykonateľným súdnym rozhodnutím, ktoré bolo následne zmenené súdnym rozhodnutím stanovujúcim pobyt dieťaťa v mieste bydliska rodiča bývajúceho v členskom štáte pôvodu, zadržanie dieťaťa v tomto členskom štáte po vydaní tohto druhého rozhodnutia je neoprávnené a uplatní sa článok 11 tohto nariadenia, ak platí, že dieťa malo bezprostredne pred týmto zadržaním svoj obvyklý pobyt v uvedenom členskom štáte. Ak naopak platí, že dieťa už nemalo v tomto okamihu obvyklý pobyt v členskom štáte**

pôvodu, rozhodnutie zamietajúce žiadosť o návrat založené na tomto ustanovení sa prijme bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatnenie pravidiel týkajúcich sa uznávania a výkonu rozhodnutí vydaných v niektorom členskom štáte, stanovených v kapitole III nariadenia.

Podpisy